

5.7.2.b Výtvarná výchova pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Výtvarná výchova je vyučována v 6. a 7. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. Na výtvarnou výchovu navazuje v 8. a 9. ročníku předmět umění a kultura.

Na II. stupni je výuka výtvarné výchovy realizována v kmenových třídách, případně v keramické dílně, v plenéru. Formy realizace: vyučovací hodina, návštěvy výstav, výtvarné dílny, projekty.

Vyučovací předmět výtvarná výchova podporuje a vytváří u žáků kladný vztah k výtvarnému umění, vede je k chápání výtvarného umění jako vyjadřovacího prostředku. Rozvíjí jejich schopnosti výtvarného projevu a také schopnost umělecké dílo emocionálně prožívat. Výtvarné činnosti podporují výtvarně tvořivé, smyslové, komunikační, interpretační a hodnotové dovednosti.

Obsah vyučovacího předmětu výtvarná výchova je rozdělen do tří složek, které se navzájem prolínají:

1. Rozvíjení smyslové citlivosti (činnosti, které rozvíjí u žáků schopnost rozeznávat vliv jednotlivých smyslů na vnímání reality)
2. Uplatňování subjektivity (činnosti, které vedou žáka k uplatňování vlastních zkušeností)
3. Ověřování komunikačních účinků (činnosti, které žákovi umožňují uplatnění osobního postoje v komunikaci při prezentaci vlastní tvorby)

Provázanost s ostatními předměty

Námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto blízce souvisí s výukou v několika předmětech, především těch, kde se žáci zabývají společenským kontextem, historickými souvislostmi, dále tam, kde se diskutuje nad literárními či dramatickými díly, případně nad multimediální tvorbou. Některé formy výtvarného projevu (kresba, malba, modelování, prostorové vytváření, kombinované techniky) tak budou souviset s předměty, jako jsou např. český jazyk, dějepis, přírodopis, hudební výchova, dramatická výchova.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve výtvarné výchově, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí výtvarné citění	zařazuje různé metody práce rozvíjející výtvarné citění
kompetence k řešení problémů	
aplikuje nové postupy při výtvarných činnostech	zavádí netradiční postupy
pozoruje a porovnává předměty	předkládá ke sledování různé kompozice

hledá jednotlivé kvality – barevnost, tvary, vlastnosti, odlišné struktury,...	nabízí žákům práci s využitím různých technik a materiálů
kompetence komunikativní	
vyjádří, srovná a hodnotí vlastní i cizí výtvarný projev pomocí odpovídajících komunikačních prostředků	učí žáky porovnat a hodnotit umělecká díla
prezentuje své pocity a dojmy z pozorovaných uměleckých děl	vede žáky k vyjádření se z pozorovaných uměleckých děl
kompetence sociální a personální	
tvorí a prezentuje společně vytvořené dílo	umožní žákům pracovat ve skupině na jednotném zadání
respektuje vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování a naslouchá sdělení druhých	učí žáky tolerantně vnímat rozdílnosti a individualitu ve výtvarném projevu
kompetence občanské	
rozvíjí zájem o výtvarné umění (např. zájem o naše kulturní dědictví atd.)	seznamuje žáky s různými tradicemi, kulturním a historickým dědictvím
podílí se na výzdobě školy, třídy	aktivně zapojuje žáky do výzdoby školy
kompetence pracovní	
dodržuje zásady bezpečnosti práce při výtvarných činnostech	na začátku školního roku žáky poučí o bezpečnosti práce
používá různé nástroje, materiály a techniky	v hodinách zařazuje práci s různými nástroji, materiály a technikami
vytváří si základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost	dbá o dodržování správných pracovních návyků
kompetence digitální	
používá online zdroje k vyhledávání informací	představuje žákům online zdroje k vyhledávání informací
dodržuje pravidla chování při interakci v digitálním prostředí	vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	kreslí, maluje a modeluje podle vlastních představ; kreslí, maluje a modeluje podle předloženého nebo požadovaného vzoru	kresba (kresebné studie), malba, plastická tvorba	osob 1, 5
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	aplikuje poznatky o základních a doplňkových barvách (sytnost, tón, kontrast), vytváří barevné kompozice, využívá znalosti o barvách k osobitému výtvarnému vyjádření, vhodně kombinuje barvy, míchá a vrství barvy	barvy, teorie barev (Goethův kruh)	osob 1, 5
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zachytí světelný kontrast, modeluje objekty pomocí světla a stínu	světlo a stín	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí skutečnost s použitím linií, tvarů; vytvoří nárys (technickou kresbu); ilustruje vybranou světovou pohádku	linie, geometrické tvary, technická kresba, ilustrace	multi 4
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí lidskou postavu se zřetelem na perspektivu a proporce, zobrazí objekty se zřetelem na perspektivu	perspektiva (zvětšování, zmenšování), proporce, tělesa, lidská postava	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	vytvoří portrét, autoportrét s ohledem na proporce, zachytí obrazem výraz a mimiku obličeje	portrét, autoportrét (proporce, výraz, mimika)	osob 1, 2
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí přírodniny s ohledem na jejich povrch, stavbu, tvar a barvu	zvětšování, zmenšování, přírodniny	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	komponuje prvky v prostoru, využívá různé vztahy objektů v prostoru, zobrazí stejnou skutečnost při změně pozorovacího stanoviště	kompozice (popředí, pozadí, zvětšování, zmenšování, seskupování, dominant a celek, harmonie, kontrast), krajina	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zachytí postavu v pohybu, zobrazí skutečnost v čase	lidská figura, proměny krajiny	osob 5
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí emoce (napětí, nálady, pocity apod.)	emoce (abstrakce)	osob 1,2
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	pracuje s různými materiály a využívá jejich vlastností (technické, výrazové) k obraznému vyjádření	materiály (papír, textil, dekorační materiály, sádra, přírodniny, vosk)	osob 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	propojí smyslové vnímání a emoce s objektivním pozorováním, zobrazí vlastní fantazijní představy, interpretuje vlastní výtvarné vyjádření, při zachycování obrazových představ, pracuje s prvkem náhody	různé tematické práce (různé techniky, materiály, různá témata)*, asociace, záměny materiálu	osob 2, 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní)	osob 1, 8
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	používá netradiční výtvarné techniky a netradiční materiály, kombinuje různé výtvarné techniky	různé tematické práce** (různé techniky, materiály, různá témata) ilustrace textů, reklama, volná malba, socha, sochařství a další	osob 2, 5
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vytváří společná umělecká díla	společná práce na jednom objektu, tvarová a barevná kompozice, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření, záměry tvorby a proměny obsahu	osob 7, 8, 9
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	uplatňuje řazení a kompozici písma v ploše, propojuje kompozici motivu a písma (vzhledem k záměru), ovládá některé zákonitosti užité grafiky	písmo	

6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	posoudí účinnost výsledného díla ve vztahu k formě (např. rám, formát díla) a prostoru (např. barva pozadí, členitost prostoru), obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace	plastická a prostorová tvorba (instalace prvků v prostoru)	osob 1, 8
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	využívání účinků obrazného vyjádření v médiích	obrazné vyjádření v médiích	medi 2
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vytváří různé návrhy k zpracovávanému dílu a vybere nejvhodnější vzhledem k jeho komunikačnímu záměru	návrhy	

* perokresba, kolorovaná perokresba, kresba pastelkou, tužkou, pastelem, rudkou, uhlem, tuší

** frotáž, tupování, koláž, asambláž, fotografie, video

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup žák	učivo	PT
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastní tvorby	kresba (kresebné studie), malba, barvy plastická tvorba	osob 5, 8
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	uplatňuje linie, barvy, tvary, objekty v ploše i prostoru, využívá jejich vlastnosti a vztahy, pojmenovává je ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních, vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci	linie, geometrické tvary, výtvarný výraz, poznávání vztahů mezi prvky v ploše, objemu, prostoru	osob 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	propojí smyslové vnímání a emoce s objektivním pozorováním, zobrazí vlastní fantazijní představy, interpretuje vlastní výtvarné vyjádření, uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, zvolí nejvhodnější prostředky a postupy, je schopen výsledky své činnosti zhodnotit a sdělit spolužákům, porovnat s výsledky ostatních	různé tematické práce, hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti ve třídě	osob 1, 6
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce. slovně vyjádří své postřehy a pocity	výtvarná díla a jejich komunikační obsah, působení na člověka	osob 5